

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/14998-3
Saksbehandler Rune Holbek

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	05.02.2026

Søknad om tilskudd til bygningsvern for 2026 - Aust-Agder museum og arkiv IKS og Vest-Agder-museet IKS

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Agder fylkeskommune bevilger 2 000 000 kroner til Vest-Agder-museet IKS og 1 700 000 kroner til Aust-Agder museum og arkiv IKS, til restaurering og istandsetting av verneverdige og fredede bygninger som forvaltes av de to institusjonene, slik det kommer fram i saken. Samlet bevilges det 3,7 mill. kroner.
2. Bevilgningene fra fylkeskommunen forutsetter at finansieringsplanene blir realisert i tråd med søknadene.
3. Bevilgningene er i henhold til vedtatt årsbudsjett, og belastes ansvar 500200 – aktivitet 471 – prosjekt 50020213.

Vedlegg

Søknad tilskudd bygningsvern, AAma og VAM til AFK
5-års plan bygningsvern - AAma og VAM samlet

Sammendrag

Vest-Agder-museet IKS (VAM) har søkt Agder fylkeskommune om 2 mill. kroner, og Aust-Agder museum og arkiv IKS (AAMA) har søkt om 2,0 mill. kroner til bygningsvernprosjekter ved museene i 2026 i felles søknad.

Budsjettrammen til bygningsvern i museene er i 2026 på 4,0 mill. kroner. Av denne rammen er 300 000 kroner tidligere bevilget AAMA, til lønnsgaranti for stilling knyttet til Setesdal bygningsvernsenter.

Fylkeskommunedirektøren foreslår å bevilge 2,0 mill. kroner til hvert av museene knyttet til istandsetting av flere viktige bygg. For AAMAs del kommer det allerede bevilgede beløpet på 300 000 kroner i fratrekk, slik at den nye bevilgningen er på 1 700 000 kroner.

Saksopplysninger

VAM forvalter 130 bygninger hvorav 104 av disse er antikvariske bygg. Det betyr at de enten er fredet, regulert til bevaring eller bevart på grunn av bygningens antikvariske egenverdi/formidlingsverdi. Om lag 40 av bygningene er enten fredet eller under fredning.

AAMA eier/forvalter 88 antikvariske bygg, som enten er fredet, regulert til bevaring eller bevart ut fra byggenes egenverdi/formidlingsverdi. AAMA har flere bygg som er unike eller som det ikke finnes mange andre av, og som det derfor er viktig å ta godt vare på.

Fylkestinget vedtok å avsette 4 mill. kroner i budsjettet for 2026 til bygningsvern ved museene. Av dette beløpet er det allerede bevilget 300 000 kroner til lønnsgaranti for en stilling knyttet til Setesdal bygningsvernsenter, jf. vedtak i hovedutvalget 16.11.2022 sak 63/22 (siste år med lønnsgaranti til denne stillingen).

AAMA og VAM har levert en felles søknad for 2026 om tilskudd til bygningsvern datert 28.09.2025.

AAMA ønsker å prioritere følgende prosjekter i 2026:

1. Istandsetting av husmannsplassen Hagen, Bygland
2. Istandsetting av Tveitetunet, Valle
3. Istandsetting av Rygnestadtunet, Valle
4. Lønnsgaranti Setesdal bygningsvernsenter

VAM ønsker å prioritere følgende prosjekter i 2026:

1. Istandsetting fjøs fra Rike, Kristiansand Museum
2. Istandsetting badstue, Kristiansand Museum
3. Istandsetting Nomelandsloftet, Kristiansand Museum
4. Istandsetting Stiftamtmannens paviljong, Kristiansand Museum
5. Maling Bygada, Kristiansand museum
6. Istandsetting Frostestad mølle (Sjølingstad), Lindesnes
7. Istandsetting Åptahuset, Lista museum
8. Istandsetting Løe i Vanse, Lista museum
9. Istandsetting Waages Hus innvendig, Lista museum

Det er samlet søkt om 4 mill. kroner, inkludert allerede behandlet sak om lønnsgarantien til Setesdal bygningsvernsenter.

Fordeling av tilskudd til de omsøkte prosjekter kommer fram av tabellen under. Museene vil også søke private stiftelser, fond og kommunene om støtte. Museenes egeninnsats i form av lønn til fast ansatte er ikke synliggjort i tabellen.

Prosjekter	A Ama	VAM	Tidligere bevilget fra AFK	AFK- foreslått bevilget	Stiftelser, fond og kommuner	Totalt for 2026
Husmannsplassen Hagen, Bygland	100 000	-	200 000	300 000	300 000	900 000
Tveitetunet, Valle	850 000	-	750 000	850 000	300 000	2 750 000
Rygnestadunet, Valle	50 000	-	-	550 000	-	600 000
Lønnsgaranti	-	-	-	300 000	-	300 000
Totalt A Ama	1 000 000	-	950 000	2 000 000	600 000	4 250 000
Fjøs fra Rike, Kristiansand museum	-	-	-	400 000	200 000	600 000
Badstue, Kristiansand Museum	-	100 000	-	100 000	-	200 000
Nomelandsloftet, Kristiansand museum	-	100 000	-	100 000	20 000	220 000
Stiftamtmannens paviljong, Kristiansand museum	-	100 000	-	300 000	-	400 000
Maling Bygda, Kristiansand museum	-	400 000	-	-	-	400 000
Frostedstad mølle Sjølingstad, Lindesnes	-	150 000	-	150 000	-	300 000
Åptahuset, Lista museum	-	300 000	-	400 000	-	700 000
Løe i Vanse, Lista museum	-	150 000	-	350 000	-	500 000
Waages Hus, Farsund, Lista museum	-	200 000	-	200 000	-	400 000
Totalt VAM	-	1 500 000	-	2 000 000	220 000	3 720 000

Vurderinger

De regionale museene forvalter en viktig del av Agders verneverdige bygningsmasse, og istandsetting og vedlikehold av museenes bygningsmasse er derfor en høyt prioritert regional oppgave.

På bakgrunn av museenes årlige statistikkrapportering og budsjettsøknader vurderer Kulturdirektoratet museene i det nasjonale museumsnettverket. I vurderingen for 2024 påpekes det at etterslepet på vedlikehold av museenes antikvariske bygninger og anlegg i Agder fortsatt er stor. Derfor er det viktig at fylkeskommunen opprettholder denne øremerkede bevilgningen til bygningsvern i museene.

Fylkeskommunedirektøren vurderer videre at en videreutvikling av samarbeid om bygningsvern mellom de to regionale museene er et riktig grep for å redusere dette etterslepet. Fylkeskommunedirektøren mener det er veldig gledelig og positivt at institusjonene nå sammen har laget en felles søknad for 2026, og felles 5-års plan for videre oppfølging av tilskudd til bygningsvern, som også følges opp i vedtatt samarbeidsavtale mellom institusjonene.

Regionplan Agder 2030

Fylkeskommunedirektøren mener at tildeling av midler til vedlikeholds- og istandsettingsprosjekter ved museene generelt er i tråd med satsingsområdene i

Regionplan Agder 2030. Tilskuddet er med på å oppnå følgende mål i Regionplan Agder 2030:

- Utvikle modeller for samskaping mellom aktørene innen immateriell kulturarv.
- Tilrettelegge kulturelle satsninger og regionens kulturarv for helhetlig attraksjonsutvikling.
- Videreutvikle bibliotek, museer, kulturskoler, ungdomshus, fritidsklubber og idrettsanlegg som arenaer for aktivitet, læring, debatt, mangfold og inkludering.
- Ivareta landskap, naturmangfold, friluftsområder, landbruksområder, strandsonen og kulturmiljø for fremtidige generasjoner gjennom utvikling, bruk og vern.
- Bruke kunst, kultur, idrett, arenaer for tro og livssyn, samt kommersielle møteplasser for å øke steds kvalitet og skape folkeliv.
- Øke antall læreplasser innen utdanningsprogram hvor det er behov for arbeidskraft.

Prosjektene er positive for barn og unge som vil få anledning til å oppleve den unike bygningsarven i regionen.

Økonomiske konsekvenser

Agder fylkeskommune bevilger 1 700 000 kroner til Aust-Agder-museum og arkiv IKS i 2026 fordelt på følgende prosjekter:

1. Istandsetting av husmannsplassen Hagen, Bygland (300 000 kroner)
2. Istandsetting av Tveitetunet, Valle (850 000 kroner)
3. Istandsetting av Rygnestadtunet, Valle (550 000 kroner)
4. Lønnsгаранти Setesdal bygningsvernsenter (300 000 kroner)

Agder fylkeskommune bevilger 2,0 mill. kroner til Vest-Agder-museet IKS i 2026 fordelt på følgende prosjekter:

1. Istandsetting fjøs fra Rike, Kristiansand Museum (400 000 kroner)
2. Istandsetting badstue, Kristiansand Museum (100 000 kroner)
3. Istandsetting Nomelandsloftet, Kristiansand Museum (100 000 kroner)
4. Istandsetting Stiftsamtmannens paviljong, Kristiansand Museum (300 000 kroner)
5. Maling Bygada, Kristiansand museum (0 kroner)
6. Istandsetting Frostestad mølle (Sjølingstad), Lindesnes (150 000 kroner)
5. Istandsetting Åptahuset, Lista museum (400 000 kroner)
6. Istandsetting Løe i Vanse, Lista museum (350 000 kroner)
7. Istandsetting Waages Hus innvendig, Lista museum (200 000 kroner)

Bevilgningen belastes ansvar 500202, aktivitet 472, prosjekt 50020213.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at saken blir vedtatt som foreslått.

Kristiansand, 12.01.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør